

Good coffee

Bad cup

Sådan undgår
vi plastik i
havet ved at
skifte til genbrug
og genpåfyldning

INDHOLD

1	Executive summary	04
2	Problemet: Forbrug af engangsemballager til take-away	05
3	Engangsplastik i havmiljøet	07
4	Løsninger: Refuse, reduce, reuse	10
5	Anbefalinger	13
	Referencer	14

Credits

Foreslået citering: Andersen, N., Álvarez, H. 2021. Good coffee, bad cup: Sådan undgår vi plastik i havet ved at skifte til genbrug og genpåfyldning. Oceana, København, 16 sider.

DOI: 10.5281/zenodo.5007087

Tekst: Naja Andersen, Helena Álvarez

Review: Allison Perry, Vera Coelho, Natividad Sánchez

Redaktion: Ángeles Sáez, Irene Campmany

Design: Yago Yuste

Cover foto: Engangskaffekop på gaden. København, Danmark. © OCEANA / Naja Andersen

The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

All photos are © OCEANA unless specified otherwise in the caption. The information contained in this report may be reproduced provided that © OCEANA is acknowledged as the source.

[#breakfreefromplastic](#)

1 EXECUTIVE SUMMARY

Danskerne har et stort forbrug af engangsemballager til take-away mad og drikke. Det gælder ikke mindst engangskaffekopper. En undersøgelse foretaget for Oceana af KantarGallup estimerer, at danskerne hvert år bruger omkring 130 millioner engangskopper alene til kaffe.

Engangskopper er blandt de 10 mest fundne plastiktyper i den danske natur. De er typisk lavet af plastik eller plastik-coated pap og bruges i gennemsnit i blot 15 minutter, hvorefter de bliver til affald. Nogle af dem havner som forurening i naturen, herunder i havmiljøet. Oceana estimerer, at 390.000 engangskaffekopper hvert år udledes til havet fra Danmark.

Plastikforurening er en global udfordring, der påvirker havets sundhed og modstandsdygtighed, og har vidtrækkende konsekvenser for marine økosystemer og de arter, der lever i det. Plastik kan være flere hundrede år om at blive nedbrudt i havet og forsvinder aldrig helt. Med tiden nedbrydes

Fra engangsbrug til flergangsbrug

Løsningen findes ved problemets rod: Vi bliver nødt til at 'slukke for plastikhanen' og markant reducere produktion og forbrug af plastik, særligt engangsplastik. Hvis vi skal bevæge os væk fra produkter, der kun bruges en enkelt gang og i kort tid, må vi fjerne unødige indpakning og emballage, når det er muligt, og samtidig skifte til genbrugelige løsninger, som eksempelvis genpåfyldelige kaffekopper, der har en langt mindre risiko for at ende i naturen.

En rundspørge blandt danskerne for Oceana viser, at der blandt den danske befolkning er stor bekymring for de miljømæssige problemer plastik udgør. 9 ud af 10 danskere mener, at plastik til engangsbrug bør udfases mest muligt. Undersøgelsen viser samtidig, at dan-

plastikstykker til mikroplastik, der kan arbejde sig ind i fødekæden.

Mindst halvdelen af al plastik fundet på europæiske strande stammer fra engangsplastik som flasker, kopper, fødevarebeholdere og poser til chips og slik. Den globale plastikproduktion forventes med de nuværende trends at firdobles inden 2050, og plastikforureningen af verdenshavene forventes tilsvarende at ville øges. Forskere understreger, at udfordringerne ikke kan løses alene gennem øget oprydning og øget genanvendelse. Hvis plastikkrisen skal løses, skal plastikforbruget ned.

skerne er overvejende positive overfor tiltag, der kan sikre et skift fra engangskaffekopper og andet engangsemballage til genbrugelige alternativer.

Europæiske nabolande har taget lovgivningsmæssige tiltag, der kan understøtte udfasningen af engangsbrug og skift til genbrugelige alternativer. Samtidig er forskellige konkrete genbrugsløsninger i udvikling både i Danmark og i udlandet, herunder systemer for genbrugelige kaffekopper. Det indikerer, at et skift til genbrugelige kopper og andet genbrugeligt take-away emballage er realistisk. For at lykkes kræver det dog, at disse løsninger understøttes med den rette regulering og politiske tiltag.

Oceana anbefaler, at der sættes et politisk mål om en fuld udfasning af brugen af engangskaffekopper i Danmark med et delmål om, at **50 % af alle take-away kopper er genbrugelige i 2026, stigende til 80 % i 2030**. Oceana foreslår samtidig konkret lovgivning, der kan understøtte reduktionen i brugen af engangskopper og skift til flergangsløsninger, herunder lovgivningsmæssige krav om, at alle take-away steder skal tilbyde en genbrugsløsning til take-away kaffe samt et forbud mod at anvende engangsservice, når mad og drikke indtages 'on-site' på caféer og restauranter.

Kaffekop og krus på isen.
København, Danmark.

2 PROBLEMET:

FORBRUG AF ENGANGSEMBALLAGER TIL TAKE-AWAY

© OCEANA / Naja Andersen

Engangskaffekop på gaden ved siden af cykel.
København, Danmark.

Danskernes forbrug af engangsplastik

Danskerne køber mere og mere take-away. En gennemsnitshustands årlige forbrug på take-away steg med ca. 25 % i perioden 2016-2019 i følge de seneste tal fra Danmarks Statistiks Forbrugsundersøgelse.¹ Med det øgede forbrug af take-away følger et stort forbrug af engangsemballage og engangsservice.

Ser man på danskernes samlede forbrug af engangsservice, viser en opgørelse fra Miljøstyrelsen, at der hvert år bruges 300 millioner plastikkrus og 150 millioner fødevarebokse til mad (Tabel 1).² Kopper udgør den største mængde blandt disse enheder opgjort i vægt med et estimeret forbrug på 3272 tons om året.

Tabel 1. Forbrug af engangsservice i plastik i Danmark. Kilde: Miljøstyrelsen, 2020.²

Engangsservice i plastik	tons	mio stk
Engangsbekker ^a	827	200
Tallerkener ^a	562	44
Sugerør ^a	146	377
Rørepinde ^a	27	52
Fødevarebeholdere, drikkebeholdere og drikkebægre af ekspanderet polystyren (EPS) ^a	79	16
Fødevarebeholdere (fx salatbokse andre beholdere til take-away mad) ^b	2998	150
Drikkebægre i plastik (fx til sodavand, fadøl m.v.) ^{b,c}	3272	300

^a Produkter er omfattet af forbud pr. 3 juli 2021 i kraft af EUs engangsplastikdirektiv (EU) 2019/904. Forbuddet gælder udelukkende produkter i visse former for plastik og ikke eksempelvis engangsservice i træ eller bambus.

^b Produkter er omfattet af krav om forbrugsreduktion i medfør af EUs engangsplastikdirektiv (EU) 2019/904.

^c Det fremgår ikke af Miljøstyrelsens opgørelse, om dette tal indeholder kaffekopper i pap med plastik-coating eller udelukkende engangsbægre i 100 % plastik.

Eksempel: Engangskaffekoppen

Et af de bedste eksempler på vores engangsforbrug er engangskaffekoppen. De fleste engangskaffekopper er lavet af plastik eller plastik-coated pap (som gør pappen vandtæt) og har et plastikkåb. Disse kopper har en gennemsnitlig brugstid på 15 minutter, inden de bliver til affald.³ Det vurderes, at under 1 - 3 % af alle engangskaffekopper bliver genanvendt,⁴ hvilket til dels skyldes, at kompositmaterialet af plastik-coated pap reelt er svært at genanvende.

Danmark har det fjerde højeste forbrug af kaffe pr. indbygger i verden, og hver dansker drikker i gennemsnit fire kopper kaffe om dagen.⁵ Oceana estimerer, at danskernes årlige forbrug af engangskaffekopper er 130 millioner.

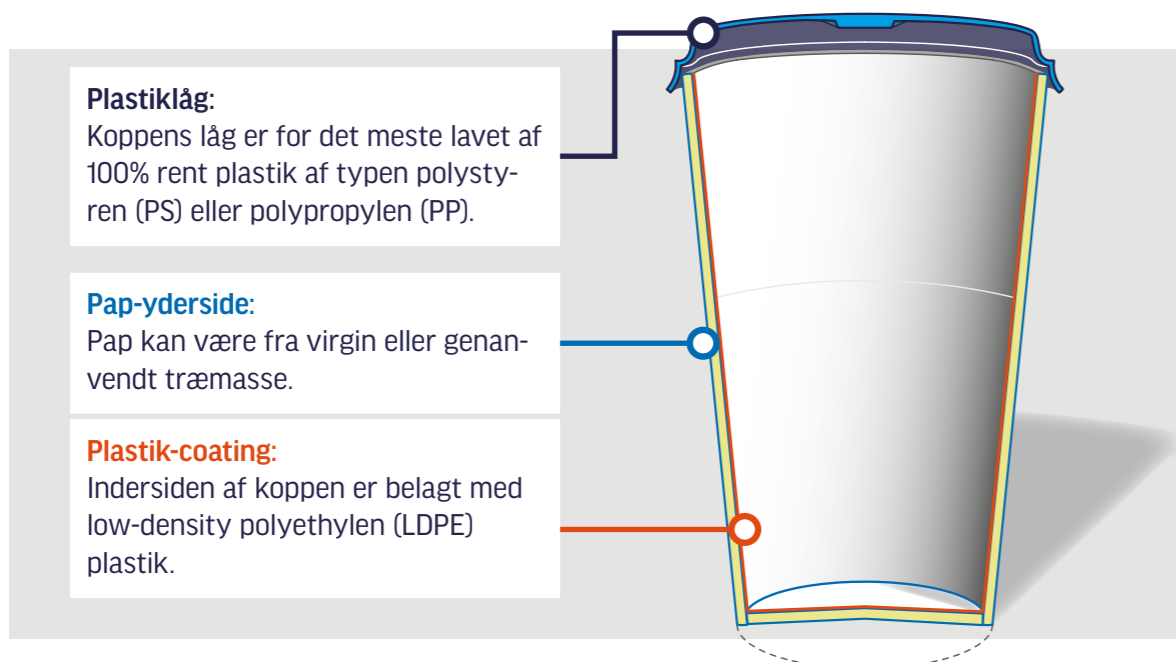
Tallet er baseret på en undersøgelse foretaget af KantarGallup for Oceana, der har spurgt et repræsentativt udsnit af befolkningen om deres forbrug af engangskaffekopper.⁶ Hvis de blev lagt ud i en lang række, ville 130 millioner kopper nå hele vejen fra København til Cape Town. På globalt plan forbruges over 500 milliarder engangskopper om året, heraf mellem 250 og 300 milliarder plastik-coatede papkopper.⁷

Hvis de blev lagt ud i en lang række, ville **130 millioner kopper** nå hele vejen fra København til Cape Town

Plastik to-go.

Materialsammensætning af en engangskaffekop

Forbruget af engangskaffekopper er forbundet med et stort forbrug af ressourcer både i produktion og afskaffelse. Livscyklusanalyser viser, at klimaaftrykket fra 1000 engangskopper (plastik-coated pap) er 63kg Co2e, hvilket svarer til at køre 350 km i en gennemsnitlig bil.⁸ Det vil sige, at klimaaftrykket fra forbruget af engangskaffekop-

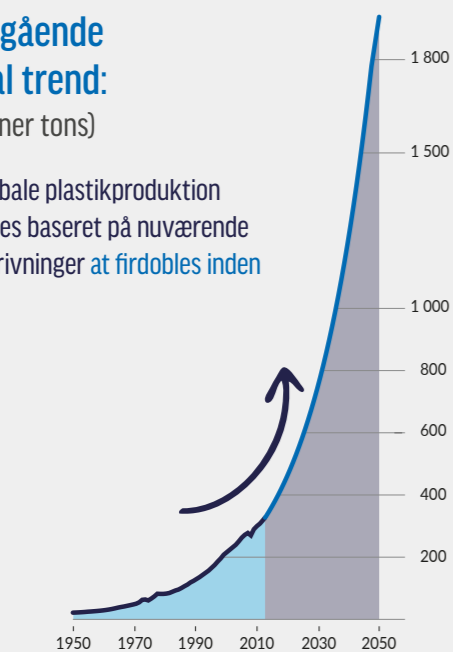
per i Danmark alene er omkring 8000 ton Co2e om året.

Det store forbrug af engangskaffekopper og take-away emballage i øvrigt udgør samtidig et alvorligt problem for vores natur, og særligt for vores havmiljø. Engangskopper er blandt de mest fundne affaldstyper på strande verden over.⁷

I Danmark specifikt er engangskopper på top 10 over plastiktyper i den danske natur.⁹ Sammen med anden take-away emballage udgør de et særligt problem, netop fordi de er designet til at blive anvendt on-the-go og derfor ofte er i lægtvægtsmaterialer, der nemt blæser væk.

Opadgående global trend: (millioner tons)

Den globale plastikproduktion forventes baseret på nuværende fremskrivninger at firdobles inden 2050.¹⁰

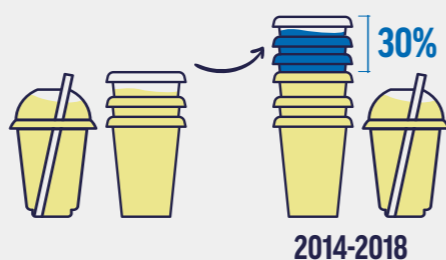

Source: UN environment programme and GRID-Arendal (2016): Marine Litter, Vital Graphics.

Omkring **40%** af al plastik, der produceres i dag, anvendes til emballager

Seneste tal fra Miljøstyrelsen viser, at den samlede mængde markedsført plastikemballage i Danmark steg med næsten 30% i perioden 2014-2018.¹¹

3 ENGANGSPLASTIK I HAVMILJØET

© OCEANA / Nicolas Fournier

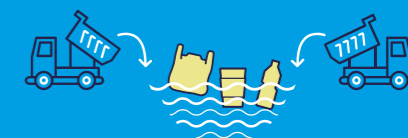
Marint affald i havnen. Sète, Frankrig.

Nyeste forskning estimerer, at der hvert år ender mindst 15 millioner tons plastik i havet.¹² Det svarer omtrent til, at der hvert minut tømmes to skraldebiler fulde af plastik ud i havet.

80 % af den plastik, der ender i havet kommer fra land, og heraf udgør større stykker plastik som plastikflasker og emballager størstedelen, mens en mindre procentdel kommer fra kilder på havet såsom fisker eller fritidsbåde.¹³ Det meste af det plastik, der finder vej til havet, transporteres fra land til kyst og havmiljø med vinden direkte fra bymiljøer, gennem kloaksystemet eller via floder og flodmundinger.^{14,15}

Mindst halvdelen af al plastik fundet på europæiske strande er engangsp plastik i form af engangsemballager til mad og drikke.¹⁶

Nyeste forskning estimerer, at der hvert år ender mindst **15 millioner tons plastik** i havet

Det svarer omtrent til, at der hvert minut tømmes to skraldebiler fulde af plastik ud i havet

Plastikforurening i det danske marine miljø

De geografiske forhold i Danmark – herunder særligt den lange danske kyststrækning, og det faktum, at man aldrig er mere end 50 km fra kysten, uanset hvor man befinder sig i landet – øger risikoen for at plastik og andet affald i natur og bymiljø ender i havet.

I sammenligning med mange andre lande i verden har Danmark velfungerende affaldsindsamling. Ikke desto mindre havner plastik fra Danmark også i havmiljøet. Selvom det er en meget lille del af den samlede mængde affald, der ikke bliver håndteret i Danmark, betyder vores høje forbrugsniveau og høje affaldsproduktion pr. indbygger, at der også fra Danmark sker en plastikforurening direkte til det marine miljø, ligesom det er tilfældet i andre velstående lande med en befolkning, der lever tæt ved kysten.¹⁷ Et peer reviewed videnskabeligt studie offentliggjort i Science i 2020 estimerer, at der på globalt plan endte mellem 19 og 23 millioner ton plastik i ferskvand og marine økosystemer som åer, floder og hav i 2016.¹⁸ Det svarer til 11 % af al plastik på verdensplan. Studiet har beregnet landespecifikke estimater for udledningen af plastik til marine miljøer for 173 lande, herunder Danmark, for perioden 2016-2030. I følge dette studie blev der i 2020 udledt 9125 tons plastikaffald direkte fra Danmark til det danske vandmiljø - ferskvand og havvand.¹⁹ Det svarer til omkring 608 skraldebiler fulde af plastik tømt ud i ferskvands- og havmiljø fra Danmark hvert år.

© OCEANA / Silvia García

Plastik på stranden

© OCEANA / Pilar Marin

Plastiklåg til kop i sandet.

Et estimate på antallet af engangskopper der ender i havmiljøet

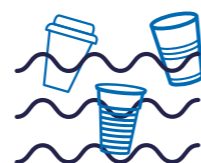
Der er ingen officielle opgørelser eller studier over mængder og typer af engangsplastik og andet plastik, der ender i det danske havmiljø.

Et studie udført for den norske miljøstyrelse har gennem litteraturstudier, dataindsamling og modellering estimeret, hvor meget engangsplastik der ender som henkastet affald i Norge, og heraf hvor stor en andel af disse produkter der ender i det marine miljø for en række specifikke produktkategorier, herunder engangskopper og deres låg.⁴

De norske estimater vurderes at være et brugbart udgangspunkt for et dansk estimat, da de to lande er sammenlignelige, hvad angår forbrug, adfærd og niveauet for generel affaldshåndtering.

Som udgangspunkt for det norske studie er antagelsen, at en stor del (~90%) af de produkter, der i første omgang ender som henkastet affald, vil blive samlet op gennem gadeoprydning- og fejning i Norge. For de resterende 10 % antages for de fleste produktkategorier, at omkring 50 % vil ende i havmiljøet (gennem afløb, kanaler, floder, direkte bortskaffelse i havmiljøet).⁴

Studiet fra Norge estimerer, at ca. 6 % af alle engangskopper bliver henkastet affald i byrummet eller naturen, hvilket er lidt flere end for andre engangsplastikprodukter som eksempelvis sugerør, bestik og fødevarerholdere.⁴ Studiet estimerer også, at lidt over 0,3 % af alle engangskopper forbrugt i Norge ender i havmiljøet.⁴

390,000
engangskaffekopper
ender i havmiljøet
i Danmark
hvert år

Med udgangspunkt i de norske estimater samt forbrugsdata fra Oceana's egen undersøgelse fra Danmark anslås det, at **omkring 390.000 engangskaffekopper ender i havmiljøet i Danmark hvert år.**

Det svarer næsten til en kop hvert minut. Foretages samme beregning for de omkring 300 millioner engangsdrikkebægre i plastik (til øl, sodavand mv.),²⁰ der i følge Miljøstyrelsens tal årligt bruges i Danmark,² estimeres det at ca. 900.000 plastikkrus kan forurene det danske havmiljø hvert år.

Engangskrus i plastik til varme og kolde drikke

Plastikkrus til juice eller is-te / is-kaffe (med låg og sugerør):
Ofte lavet af 100 % polyethylen terephthalat (PET).

Plastikkrus til sodavand og øl:
Ofte fremstillet af 100 % polyethylen terephthalat (PET), polypropylen (PP) eller ekspanderet polystyren (EPS). Sidstnævnte vil blive forbudt fra den 3. juli 2021.

Plastikkop der anvendes f.eks. til vandfontæner i offentlige og private institutioner/kontorer:
Ofte fremstillet af 100 % polypropylen (PP).

Skadevirkninger af plastik i havet

Når engangsemballage som engangskaffekopper og andre former for engangsplastik finder vej til havet, kan plastikken forblive der i flere hundrede år og vil aldrig forsvinde helt.

Plastik har mange direkte skadelige virkninger i havmiljøet, hvor det udgør en trussel mod en bred vifte af dyrearter, der kan blive fanget i eller kvalt af plastikstykker, eller kan indtage plastikaffald enten ved uheld, eller fordi de forveksler plastikken med føde. Ved indtagelse af plastik kan dyr dø langsomt af sult, fordi deres maver med tiden bliver fyldt med plastik og derfor ikke har plads til mad, eller fordi plastikstykkerne forårsager forskellige former for skader som blokering, perforering eller brud på mave og tarme. Der er i dag kendskab til, at omkring 700 marine arter og mere end 50 ferskvandsarter har indtaget eller er blevet viklet ind i makroplastik.^{21,22}

Flexibel plastik (såsom den filmnende plastik-coating fra engangskaffekopper) er årsag til den største andel af affalds-relaterede dødsfald i havmiljøet, primært på grund af de gastriske problemer, de skaber. Genstande som plastikposer, folier og emballager har vist sig at være særligt dødelige, og især farlige for hvaler og havskildpadder. Stykker af hård polystyren (PS), polypropylen (PP) eller polyethylen terephthalatplast (PET), der anvendes til koplåg og engangskopper til kolde drikke, er særligt farlige for havfugle,

da disse plastikstykker kan flyde på havoverfladen, hvor fuglene forveksler dem med mad.²³

Der er fundet plastik overalt i vores oceaneer, fra de mest fjerntliggende strande, til havisen i Arktis, og de dybeste havbunde. Det estimeres, at 94 % af al plastik i havet findes på havbunden, mens 5 % findes på strande og kun 1 % i havoverfladen.^{13,24} Plastikken brydes langsomt ned til mikroplastik, der aldrig forsvinder helt. Mikroplastik kan fungere som små svampe i havet, der bl.a. tiltrækker skadelige kemikalier. Når de spises af fisk og skaldyr, arbejder mikroplastikken sig ind i fødekæden.^{25,26,27} Der eksisterer endnu ikke fuld viden om, hvilke relaterede konsekvenser dette har for mennesker og dyr på sigt.

Oceana har dokumenteret effekterne af plastikforurening i europæiske farvande på et stort antal havekspeditioner i de sidste 15 år. Ekspeditionerne har registreret den omfattende forekomst af plastikaffald i marine miljøer, herunder på tidligere udforskede dybder på op til 1000 meter, hvilket bekræfter, at plastik allerede er nået længere end mennesker, og at vi står over for en alvorlig miljøkrise. Oceana har belyst, hvordan plastik ophobes og bliver fanget på havbunden, og i undersøiske fordybninger og kløfter, som ofte også er vigtige leve- og ynglesteder for fisk og havdyr. Når først plastik er på havbunden, er det

svært og dyrt at rense op, og i mange tilfælde (som for eksempel på dybe vande) praktisk umuligt.²⁴

Der mangler fortsat deltaljeret information om spredningen af plastik i det danske havmiljø, herunder navnlig i relation til havbunden. Tilgængelige data vedrørende akkumulering af plastik i danske farvande er begrænsede og primært fra det åbne hav.²⁸ Der er behov for flere undersøgelser og forskning vedrørende fordelingen af plastik i og på den danske havbund, særligt i kystområder, og dennes påvirkning på danske marine økosystemer, herunder plastiks indvirkning på forskellige levesteder og arter.

© OCEANA / Carlos Minguell

Loggerhead havskildpade (*Caretta caretta*) med alvorlig skade på bagbenet forårsaget af et stykke plastik, den var blevet viklet ind i.

Falske løsninger

Hvorfor 'bio-baseret', 'bionedbrydelig' og 'komposterbar' plastik også er skadelige for havmiljøet

De bliver ikke nedbrudt i naturen: Engangsplastik som er lavet af 'bio-nedbrydelig', 'komposterbar' eller 'biobaseret' plastik udgør ikke en løsning på problemerne, da deres fuldstændige nedbrydning i havmiljøet ikke er garanteret.²⁹ 'Bio-plastik' er helt eller delvist lavet af plantebaseret materiale, som korn eller majs, men nedbrydes ikke nødvendigvis i naturen og kan have samme vedvarende effekter i naturen som 'konventionel' fossil-baseret plastik. 'Bionedbrydeligt' eller 'komposterbar' plastik kan være fossil- eller plantebaseret, og kan i teorien nedbrydes af mikroorganismer, men i det fleste tilfælde kræver dette industrielle anlæg, hvor plastik udsættes for forhold, der ikke findes i det naturlige miljø (f.eks. høje temperaturer). Disse materialer brydes ikke nødvendigvis ned af sig selv i naturen eller i havet, og udgør således en trussel mod biodiversitet og miljø på linje med andre plastikprodukter.

De indeholder skadelig kemi: Ny forskning viser desuden, at mange af disse bio-plastikmaterialer indeholder hundredvis af giftige kemikalier, herunder hormonforstyrrende.³⁰ Disse kemikalier kommer formentlig fra de samme tilsætningsstoffer, som anvendes i 'almindelig' plastik for at give dem deres egenskaber, såsom blødgørere og stabilisatorer.

De skaber et røgslør for mere bæredygtige løsninger: Promoveringen af kopper i 'bio-plastik' eller 'bio-nedbrydeligt' plastik kan give forbrugere, virksomheder og beslutningstagere en falsk følelse af 'bæredygtighed', der kan forhindre at reelt mere bæredygtige løsninger tages i brug, som fx genbrugelige beholdere og emballageløsninger. Forskning viser desuden, at forbrugere opfatter 'bionedbrydeligt' plastik som værende mindre skadeligt for miljøet, og derfor vil mere tilbøjelige til ikke at håndtere affaldet korrekt.^{31,32}

Plastikforbrug driver klimaforandringer

Emissioner i hele plastikkens livscyklus: Produktion og forbrug af plastik bidrager direkte til klimaforandringer. Det meste plastik er produceret af fossil olie, og der forekommer klimagasudledninger på alle stadier af plastikkens livscyklus, herunder olieudvinding og transport, plastikaffinering og produktion, plastikaffaldshåndtering og potentielle fortsatte udledninger forbundet med plastik der ophobes i naturen, vandveje og havmiljøer.¹⁷ Mange af disse udledninger vil også gøre sig gældende for plastik produceret af andre råmaterialer (som for eksempel 'bio-plastik').

Stigende andel af det begrænsede globale klimabudget: Produktionen af plastik står for nuværende for 3,8 % af de globale CO₂-udledninger, hvilket er mere end den globale flyindustri.³³ Hvis produktion og forbrug af plastik fortsætter med at stige som forventet, vil udledningerne herfra formentlig nå op på 1,34 gigaton om året i 2030 – eller hvad der svarer til udledningerne fra mere end 295 nye 500-megawatt kulkraftværker. I 2050 vil plastik optage 10-13 % af det globale klimabudget, der er til rådighed, hvis vi skal undgå globale temperaturstigninger på over 1,5°C (Parisaftalen).¹⁷

Større klimagevinst ved forebyggelse end genanvendelse: Forebyggelse af 1 ton jomfrueligt plastikaffald medfører en global reduktion på ca. 4,9 tons CO₂e, mens genanvendelse af 1 ton plastikaffald medfører en global reduktion på ca. 0,8 tons CO₂e.³⁴

© OCEANA / Naja Andersen

4 LØSNINGER:

REFUSE, REDUCE, REUSE

Engangskaffekopper i overfyldt skraldespand.
København, Danmark.

På globalt plan vurderes udelukkende omkring **9%** af al plastik nogensinde produceret at være blevet genanvendt

I Danmark blev kun ca. **30%** af al plastikemballage genanvendt i **2018**

Genanvendelse løser ikke problemerne

På globalt plan vurderes udelukkende omkring 9 % af al plastik nogensinde produceret at være blevet genanvendt.¹⁰ I Danmark blev kun ca. 30 % af al plastikemballage genanvendt i 2018.¹¹ Genanvendelsesprocessen er imidlertid stort set altid en 'down-cycling', hvor materialet får en dårligere og dårligere kvalitet. Dette gælder ikke mindst mange engangskaffekopper eftersom de ofte er forurenede med organisk materiale (kaffe, mælk) og deres kompositstruktur gør det svært at skille plastik fra pap. Selv hvis vi genanvender mere plastik, vil det ikke løse udfordringerne

forbundet med det store ressourceforbrug produktions- og genanvendelsesprocesserne kræver, og genanvendelse alene vil ikke kunne forhindre den plastikforurening, der følger af vores udbredte brug af plastikprodukter.

Forskning viser, at mængderne af ny plastik, der sættes på markedet er så enorme, at oprydningsskiftet eller øget genanvendelse ikke kan løse udfordringerne forbundet med plastikforurening og plastik, der ender i havet.¹⁸

En reduktion af forbruget er nødvendig.

Eksisterende policy tiltag: Hvad er der gjort indtil nu?

En række tiltag er taget på EU og nationalt niveau for at imødegå de udfordringer, som plastikforurening udgør. Et af de mest betydningsfulde er EUs engangsplastikdirektiv,³⁵ der blev vedtaget i 2019 og som sigter på at reducere mængden af plastikaffald i havet. Direktivet fokuserer på de engangsplastikartikler, der oftest findes på de europæiske strande. Direktivet forbyder direkte en række engangsprodukter i plastik, herunder sugerør, bestik og tallerkner samt kopper og fødevarer beholdere i flamingo (EPS). Direktivet forbyder ikke øvrige engangskopper til varme og kolde drikke eller beholdere til take-away fødevarer, men stiller krav til medlemslandene om, at de skal reducere forbruget af disse produkter.

For at implementere EUs engangsplastikdirektiv har Danmark fastsat et mål om at "visse take-away emballager" skal reduceres med 50 % i 2026, hvilket fremgår af "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi" fra juni 2020.³⁶ Det er ikke specificeret i planen, hvilke konkrete emballager dette mål vedrører, eller hvilke tiltag der skal iværksættes for at realisere målet. I følge aftalen skal reduktionsmålet som udgangspunkt implementeres gennem et frivilligt sektorsamarbejde, hvilket vil sige, at det endnu er uklart, hvilke aktiviteter der vil blive sat i gang, og om målet om 50 % reduktion i princippet kan ske alene ved at erstatte visse

Hvorfor genbrug og genpåfyldning?

Det mest effektive – og den eneste reelt bæredygtige løsning – er at reducere produktion og forbrug af plastik markant: At udfase brugen af engangsplastik (og andre engangsprodukter), undgå brugen af plastik og engangsemballage, hvor det er muligt, og at skifte til genpåfyldelige og genbrugelige alternativer, når emballager eller beholdere ikke kan undværes helt som eksempelvis for take-away kaffe.

En kaffekop designet til genbrug har ikke samme tendens til at ende som henkastet affald som en engangskop, ikke mindst fordi de har en anden økonomisk værdi og er designet til at blive beholdt eller returneret til serviceudbyderen. Genbrugelige kopper kan enten være forbrugernes egne medbragte kopper eller genbrugskopper, der indgår i et pant-retursystem,

engangsprodukter i plastik med engangsprodukter i andre materialer.

I Danmark har man også for nyligt indført en tredobling af afgiften på engangsservice samt en afgift på bæreposer med det formål at ændre forbrugsvaner.

Eksisterende tiltag er et lille skridt i den rigtige retning, men der er akut behov for at gøre mere for at opnå signifikante reduktioner i forbruget af engangsplastik. Det er samtidig vigtigt at undgå, at engangsprodukter af 'konventionel' plastik blot erstattes af engangsprodukter i andre former for plastik eller biologisk materiale, som også trækker heftigt på jordens ressourcer, eller som ultimativt kan have samme skadelige effekter i miljøet som produkter af 'konventionel' plastik.

En rapport fra Pew Charitable Trusts fra 2020 understreger behovet for at vedtage markant flere tiltag. Rapporten vurderer, at selv hvis alle nuværende og planlagte plastik-policytiltag gennemføres på globalt plan, så vil det kun reducere mængderne med plastik i havet med 7 % i 2040 i forhold til et business-as-usual-scenarie. I mellemtiden vil der blive foretaget nye investeringer i nye plastikproduktionsfaciliteter, hvorfor prisen på virgin plastik forventes at forblive lav, hvilket forventes at medføre et fortsat høj forbrug.³⁷

hvor forbrugeren betaler en pant for kappen, der gives retur, når kappen indleveres for at blive vasket og brugt igen. Mens 6 % af engangskopper estimeres at ende som henkastet affald, så er estimeret tilsvarende tæt på nul for genbrugskopper.⁴ Studier viser også, at pant-retursystemer virker meget effektivt i forhold til at forhindre plastik i at havne i naturen og havmiljøet.⁹ Samme effekter ses, når der lægges en købsafgift på emballage, som det f.eks. er indført med plastikposer.⁹

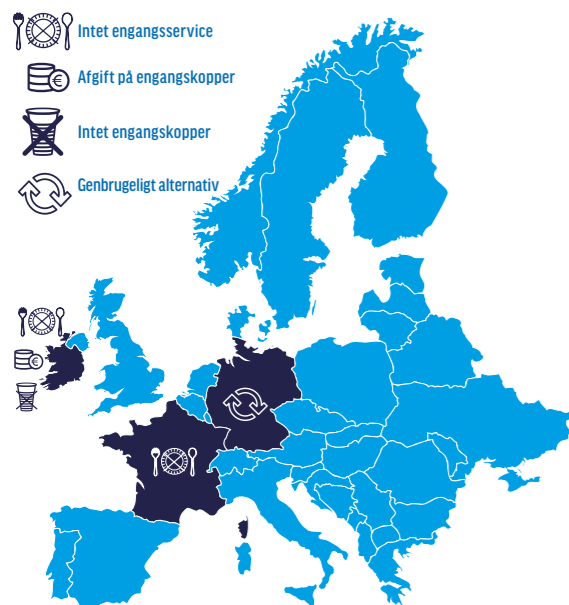
Flere studier peger samtidig på, at der er både miljø- og klimamæssige genvinster ved brug af genbrugelige emballager i sammenligning med engangsemballager, når samme genbrugsemballager bruges i et vist antal cyklusser uden anden behandling end vask.^{7,38,39}

Studier viser også, at pant-retursystemer virker meget effektivt i forhold til at forhindre plastik i at havne i naturen.

Engangskaffekop efterladt på gaden.

© OCEANA / Naja Andersen

Lovgivningsmæssige tiltag i andre lande og genbrugsløsninger for kaffekopper

Flere europæiske lande har allerede indført lovgivningsmæssige tiltag til at understøtte udfasning af engangsbrug og fremme af genbrug. I Frankrig bliver det fra 1 januar 2023 forbudt at servere mad og drikke i engangsservice, når de indtages 'on-site' i restauranten.⁴⁰ Samme tiltag er planlagt i Irland, hvor man også indfører en 'latte-levy' på engangskaffekopper, mens man samtidig har fremsat en ambition om et potentielt fuldt forbud mod engangskaffekopper.⁴¹ Tyskland har vedtaget et krav om, at alle caféer og restauranter, der tilbyder mad og drikke to-go skal tilbyde kunderne et genbrugeligt alternativ til deres take-away fra 2023.⁴²

Løsninger for retur-systemer for genbrugelige kaffekopper og andre take-away-emballager ses både i Danmark og i udlandet. Indtil videre opererer disse systemer i de fleste tilfælde på et lokalt niveau. Et af de mest udbredte systemer er 'Freiburg-koppen' i byen Freiburg i Tyskland, hvor over 100 caféer (omkring 60-70 % af alle caféer i byen) er en del af systemet og anvender den genbrugelige kaffekop til deres kunder.⁴³ Også i Danmark er konkrete løsninger lanceret, ligesom visse kaffebarer selv har besluttet at indføre en afgift på 4 kr. på engangskopper og/eller stoppe brug af engangskopper, når kaffen indtages på selve caféen.

Danskerne bakker op om udfasning af engangsplastik og skift til genbrugelige alternativer

Meningsmålingen fra KantarGallup foretaget for Oceana i marts 2021 viser, at danskerne i overvejende grad bakker op om tiltag, der sigter mod udfasning af engangsplastik og skift til genbrugelige løsninger. 90 % af de adspurgte danskere mener, at engangsplastik skal udfases mest muligt og 80 % er enige eller overvejende enige i, at det er problematisk for miljøet, at der bruges engangsplastik, som f.eks. engangskopper. 75 % af de

adspurgte støtter samtidig, at caféer og take-away steder skal tilbyde kunderne en genbrugelig løsning til take-away mad og drikke. Omkring 60 % af adspurgte er enige i, at der bør indføres et pantsystem for genbrugelige kaffekopper, og siger, at de ville benytte sig af dette, hvis det fandtes. Halvdelen af de adspurgte danskere svarer endda, at de ville støtte et decideret forbud mod engangskaffekopper.

Undersøgelsen viser, at opbakningen til disse nødvendige forandringer generelt går på tværs af aldersskel, geografi og politisk tilhørsforhold, omend med en vis variation. Det fremgår samtidig af resultaterne, at opbakningen til at reducere forbruget af engangskaffekopper også gør sig gældende blandt de danskere, der selv bruger engangskaffekopper ofte.

	ENIG	OVERVEJENDE ENIG	OVERVEJENDE UENIG	UENIG	VED IKKE
Take-away steder skal tilbyde kunderne en genbrugelig løsning på deres take-away mad og drikke	42%	33%	7%	7%	11%
Det skal være forbudt at anvende engangskaffekopper til store events som sportsbegivenheder og festivaler	24%	25%	21%	19%	11%
Der bør indføres en afgift på engangskaffekopper	28%	31%	15%	18%	8%
Der bør indføres et pantsystem for genbrugelige kaffekopper	36%	26%	10%	19%	9%
Der bør indføres et forbud mod engangskaffekopper	19%	33%	23%	16%	9%

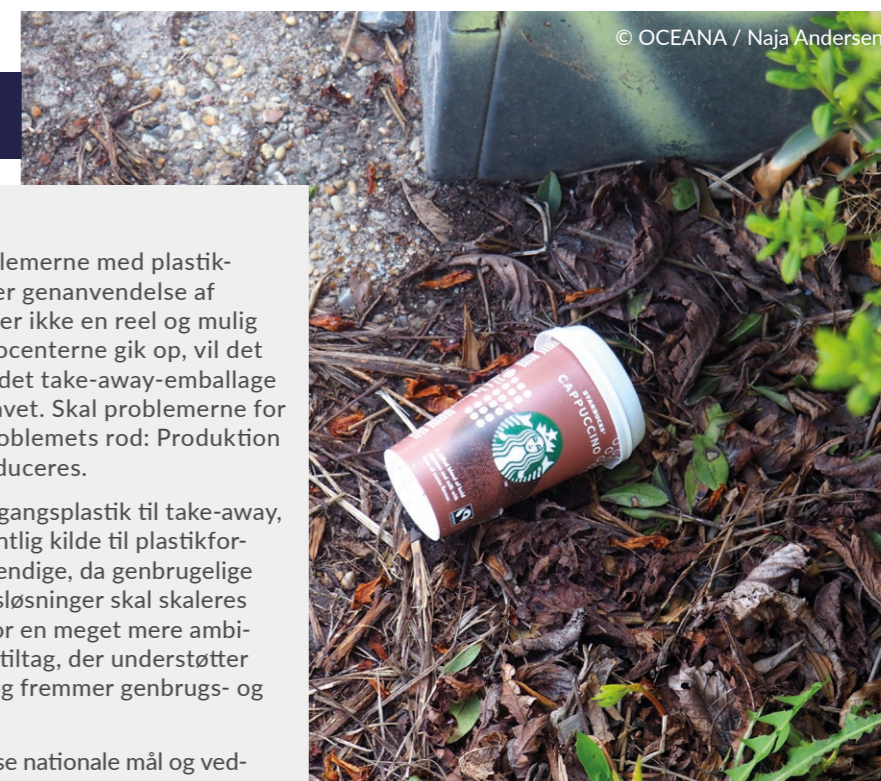
5 ANBEFALINGER

Sluk for plastikhanen

Vi kan ikke genavende os ud af problemerne med plastikforurening. Som beskrevet ovenfor er genanvendelse af take-away produkter som kaffekopper ikke en reel og mulig løsning. Selv hvis genanvendelsesprocenterne gik op, vil det ikke forhindre engangskopper og andet take-away-embalage i at forurene i naturen, herunder i havet. Skal problemerne for alvor løses, skal der tages fat ved problemets rod: Produktion og forbrug af engangsplastik skal reduceres.

Et godt sted at starte er at udfase engangsplastik til take-away, da netop disse produkter er en væsentlig kilde til plastikforurening og i bund og grund er unødvendige, da genbrugelige alternativer eksisterer. Hvis genbrugsløsninger skal skaleres og blive vidt udbredt, er der behov for en meget mere ambitiøs tilgang med lovgivningsmæssige tiltag, der understøtter en udfasning af engangsplastik og fremmer genbrugs- og genpåfyldningsløsninger.

Oceana foreslår, at der sættes ambitiøse nationale mål og vedtages konkrete politiske tiltag, der kan mindske forbruget af engangskopper og dermed mængderne af engangskopper og andet take-away emballage, der ender i havet i Danmark.

Engangskaffekop fra Starbucks ligger på gaden. København, Danmark.

Oceana anbefaler:

Nationalt mål om fuld udfasning af engangskaffekopper

Sæt nationalt mål om en fuld udfasning af engangskaffekopper i Danmark med et delmål om, at 50 % af alle take-away-kopper er genbrugelige i 2026, stigende til 80 % i 2030.

5 tiltag der kan fremme genbrugsløsninger og udfasning af engangsbrug

Danmark kan fremme omstilling til flergangsbrug ved at indføre følgende nationale lovgivningsmæssige tiltag:

- 1** Forbyd engangsservice, når mad og drikke indtages 'on-site'. Indfør et krav om, at der anvendes genbrugeligt service, når mad og drikke indtages på stedet i caféer og restauranter (herunder fast food-restauranter). Formålet er at understøtte udfasning af engangsservice generelt og at undgå, at produkter i engangsplastik substitueres med engangsprodukter af andre materialer, som også kan være skadelige fra et klima- og miljøperspektiv såsom engangsprodukter i 'bio-plastik'.
- 2** Indfør krav om genbrugelige alternativer ved take away. Indfør et krav om, at alle steder, der sælger mad- og drikke ud af huset skal give forbrugeren mulighed for at vælge en genbrugsembalage til deres take-away mad eller drikke.
- 3** Indfør krav om genbrugeligt service ved store events. Indfør krav om, at der anvendes genbrugeligt service (kopper, madboks m.m.) ved store events som festivaler, sportsbegivenheder m.v.
- 4** Indfør afgifter på engangs take-away-embalage. Indfør en afgift på take-away engangskaffekopper og fødevarer beholdere, hvor afgiften kan undgås såfremt forbrugeren medbringer egen beholder eller benytter en genbrugskop eller beholder gennem en pant-returløsning. Formålet er forbrugeradfærdreguleringen på linje med afgiften på bæreposer.
- 5** Etabler pantsystemer. Støt udvikling og etablering af nye genbrugs- og genpåfyldningssystemer, som fx pantsystemer i stor skala for kaffekopper og anden take-away-embalage.

REFERENCER

- ¹ Danmarks Statistik. Data udtrykket i april i 2021. Forbrugsundersøgelsen, FU02: Husstandenes gennemsnitlige forbrug efter forbrugsgruppe og prisniveau. Tilgængelig: www.statistikbanken.dk/FU02.
Note: Ændringer i forbrugsmønstre grundet COVID-19 er ikke medtaget her, da Danmarks Statistiks seneste opgørelse indeholder tal fra 2019.
- ² Miljøstyrelsen. 2020. Markedsanalyse og kortlægning af engangsplastprodukter og deres alternativer. Odense. 166 sider. Tilgængelig: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/06/978-87-7038-199-4.pdf>.
- ³ Miller, S., Bolger, M. & Copello, L. 2019. Reusable solutions: how governments can help stop single-use plastic pollution. A study by Rethink Plastic alliance and the Break Free From Plastic movement. Oxford. 20 sider.
Tilgængelig: https://zerowasteurope.eu/wp-content/uploads/2019/10/reusable_solutions_report_bffp_rpa.pdf.
- ⁴ Norwegian Environment Agency. 2019. Reduced Littering of Single-Use Plastics. Eunomia and Mepex. Trondheim. 128 sider. Tilgængelig: <https://www.eunomia.co.uk/reports-tools/reducing-littering-of-single-use-plastics/>.
- ⁵ Dansk Kaffeinformation. 2021. Kaffe i tal. Tilgængelig: <https://kaffeinfo.dk/kaffeital/>.
- ⁶ Undersøgelsen er udført af KantarGallup for Oceana med det formål at analysere danskernes holdning til engangsplastik, særligt engangskaffekopper. Der blev gennemført 1.020 interviews af danskere på 18 år eller derover. Datamaterialet er blevet vejret efter køn, alder, region, uddannelsesniveau og partivalg ved Folketingsvalget i 2019. Interview til målingen fandt sted online mellem den 22.-29. marts 2021. Meningsmålingen har et konfidensniveau på 95 %.
- ⁷ United Nations Environment Programme. 2021. Single-use beverage cups and their alternatives. Recommendations for life cycle assessments. Paris. 51 sider. Tilgængelig: https://www.lifecycleinitiative.org/wp-content/uploads/2021/03/UNEP-D002-Beverage-Cups-Report_lowres.pdf.
- ⁸ CupClub. 2018. LCA of CupClub versus alternative coffee cups. Sustainability Report 2018. London. 55 sider.
Tilgængelig: <https://cupclub.com/news/sustainability-report>.
- ⁹ Syberg, K., Palmqvist, A., Khan, F.R., Strand, J., Vollertsen, J., Westergaard Clausen, L.P., Feld, L., Hartmann, N.B., Oturai, N., Møller, S., Gissel Nielsen, T., Shashoua, Y. & Foss Hansen, S. 2020. A nationwide assessment of plastic pollution in the Danish realm using citizen science. *Scientific Reports*, 10(1), 1-11. doi: 10.1038/s41598-020-74768-5.
- ¹⁰ Geyer, R., Jambeck, J. & Lavender Law, K. 2017. Production, use, and fate of all plastics ever made. *Science Advances*, 3(7). doi:10.1126/sciadv.1700782.
- ¹¹ Miljøstyrelsen. 2020. Statistik for emballageforsyning og indsamling af emballageaffald 2018. Emballagestatistik 2018. Odense. 37 sider.
Tilgængelig: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/12/978-87-7038-246-5.pdf>.
- ¹² Forrest, A., Giacomazzi, L., Dunlop, S., Reisser, J., Tickler, D., Jamieson, A. & Meeuwig, J.J. 2019. Eliminating plastic pollution: how a voluntary contribution from industry will drive the circular plastics economy. *Frontiers in Marine Science*, 6, 627. doi: 10.3389/fmars.2019.00627.
- ¹³ Sherrington, C. 2016. Plastics in the Marine Environment. Eunomia. Bristol. 13 sider.
Tilgængelig: <https://www.eunomia.co.uk/reports-tools/plastics-in-the-marine-environment/>.
- ¹⁴ Schmidt, C., Krauth, T. & Wagner, S. 2017. Export of plastic debris by rivers into the sea. *Environmental Science and Technology*, 51(21), 12246-12253. doi: 10.1021/acs.est.7b02368.
- ¹⁵ Schwarz, A. E., Lighthart, T. N., Boukris, E. & Van Harmelen, T. 2019. Sources, transport, and accumulation of different types of plastic litter in aquatic environments: a review study. *Marine Pollution Bulletin*, 143, 92-100. doi: 10.1016/j.marpolbul.2019.04.029.
- ¹⁶ European Commission. 2018. Reducing marine litter: action on single use plastics and fishing gear. Commission staff working document. Impact assessment. Brussels. 76 sider.
Tilgængelig: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0254>.
- ¹⁷ CIEL. 2019. Plastic & Climate: The Hidden Costs of a Plastic Planet. Washington. 108 sider.
Tilgængelig: www.ciel.org/plasticandclimate.
- ¹⁸ Borrelle, S.B., Ringma, J., Law, K.L., Monnahan, C.C., Lebreton, L., McGivern, A., Murphy, E., Jambeck, J., Leonard, G.H., Hilleary, M.A., Eriksen, M., Possingham, H.P., De Frond, H., Gerber, L.R., Polidoro, B., Tahir, A., Bernard, M., Mallos, N., Barnes, M. & Rochman, C.M. 2020. Predicted growth in plastic waste exceeds efforts to mitigate plastic pollution. *Science*, 369(6510), 1515-1518. doi: 10.1126/science.aba3656.
- ¹⁹ Oceana har anvendt Borrelle et al.'s (2020) middelestimat for mængden af plastik, der bliver udledt fra Danmark til vandmiljøet (ferskvand og havvand) i følge 'business as usual'-scenariet for 2020. Det laveste estimat er 7685 tons og det øvre estimat er 10583 tons.
- ²⁰ Take-away plastikkopper til kolde drikke som juice, læskedrikke, iskaffe og øl er ofte lavet af 100% polypropylen (PP), udvidet polystyren (EPS) eller polyethylen terephthalat (PET).
- ²¹ Gall, S. C. R. & Thompson, C. 2015. The impact of debris on marine life. *Marine Pollution Bulletin*, 92, 170-179. doi: 10.1016/j.marpolbul.2014.12.041.
- ²² Rochman, C. M., Browne, M. A., Underwood, A. J., van Franeker, J. A., Thompson, R. C. & Amaral-Zettler, L. A. 2016. The ecological impacts of marine debris: unraveling the demonstrated evidence from what is perceived. *Ecology*, 97, 302-312. doi: 10.1890/14-2070.1.
- ²³ Roman, L., Schuyler, Q., Wilcox, C. & Hardesty, B. D. 2020. Plastic pollution is killing marine megafauna, but how do we prioritize policies to reduce mortality?. *Conservation Letters*, e12781. doi: 10.1111/conl.12781.
- ²⁴ Aguilar, R., Sánchez, N., Marín, P., Álvarez, H. & Blanco, J. 2020. Plastic in the deep: an invisible problem. Oceana. Madrid. 24 pp.
Tilgængelig: <https://europe.oceana.org/en/publications/reports/plastic-deep-invisible-problem>.
- ²⁵ Hermabessiere, L., Dehaut, A., Paul-Pont, I., Lacroix, C., Jezequel, R., Soudant, P. & Duflos, G. 2017. Occurrence and effects of plastic additives on marine environments and organisms: a review. *Chemosphere*, 182, 781-793. doi: 10.1016/j.chemosphere.2017.05.096.
- ²⁶ Rochman, C., Hoh, E., Kurobe, T. & Teh, S.J. 2013. Ingested plastic transfers hazardous chemicals to fish and induces hepatic stress. *Scientific Reports*, 3(1), 1-7. doi: 10.1038/srep03263.
- ²⁷ Rochman, C., Tahir, A., Williams, S., Baxa, D.V., Lam, R., Miller, J.F., The, F., Werorilangi, S. & Teh, S. J. 2015. Anthropogenic debris in seafood: plastic debris and fibers from textiles in fish and bivalves sold for human consumption. *Scientific Reports*, 5(1), 1-10. doi: 10.1038/srep14340.
Tilgængelig: <https://www.nature.com/articles/srep14340>. Accessed Sep 20, 2020.
- ²⁸ Petersen, J. K (ed.), Holm, A. P. S., Christensen, A., Krekoutiotis, D., Jakobsen, H., Sanderson, H., Andreasen, H., Gislason, H., Strand, J., Behrens, J., Hansen, J. W., Svendsen, J. C., Timmermann, K., Møller, L. F., Bach, L., Larsen, M. M., Zrust, M. O., Nielsen, M. M., Eigaard, O. R., Nielsen, P., Stæhr, P. A., Høgslund, S. & Nielsen, T. G. 2018. Man-made impacts on the ocean. Pressure factors other than nutrients and climate change. DTU Aqua-report, no. 336-2018, Department of Aquatic Resources, Technical University of Denmark. Nykøbing Mors. 200 sider. Tilgængelig: http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/DCE_foto/Nyhedsfoto/336-2018-Andre-presfaktorer-end-kvaelstof-og-klimaforandringer_v3.pdf.
- ²⁹ Shen, M., Song, B., Zeng, G., Zhang, Y., Huang, W., Wen, X. & Tang W. 2020. Are biodegradable plastics a promising solution to solve the global plastic pollution? *Environmental Pollution*, 263, 114469. doi: 10.1016/j.envpol.2020.114469.
- ³⁰ Zimmermann, L., Dombrowski, A., Völker, C. & Wagner, M. 2020. Are bioplastics and plant-based materials safer than conventional plastics? In vitro toxicity and chemical composition. *Environment International*, 145, 106066. doi: 10.1016/j.envint.2020.106066.
- ³¹ Taufik, D., Reinders, M. J., Molenveld, K. & Onwezana, M. C. 2020. The paradox between the environmental appeal of bio-based plastic packaging for consumers and their disposal behaviour. *Science of The Total Environment*, 705, 135820. doi: 10.1016/j.scitotenv.2019.135820
- ³² Miljøstyrelsen. 2020. Kortlægning af kampagner og studier om henkastet affald i nabolande samt undersøgelse af adfærd omkring "efterladt affald". Odense. 26 sider. Tilgængelig: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/03/978-87-7038-167-3.pdf>.
- ³³ Lee, D. S., Fahey, D. W., Skowron, A., Allen, M. R., Burkhardt, U., Chen, Q., Doherty, S. J., Freeman, S., Foster, P. M., Fuglested, J., Gettelman, A., De Leçopn, R. R., Lim, L. L., Lund, M. T., Millar, R. J., Owen, B., Penner, J. E., Pitari, G., Prather, M. J., Sausen, R. & Wilcox, L. J. 2021. The contribution of global aviation to anthropogenic climate forcing for 2000 to 2018. *Atmospheric Environment*, 244, 117834. doi: 10.1016/j.atmosenv.2020.117834.
- ³⁴ Miljøministeriet. 2020. Handlingsplan for cirkulær økonomi. National plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032. Høringsudkast. 181 sider. Tilgængelig: https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/OcDb3dae-88c9-444b-a3d7-283ff83fc217/H%20C3%B8ingsudkast_Handlingsplan%20for%20cirkul%C3%A6r%20%C3%B8konomi_National%20plan%20for%20forebyggelse%20og%20h%C3%A5ndtering%20af%20affald%202020-2032.pdf.
- ³⁵ Europa-parlamentet og Rådets Direktiv (EU) 2019/904 af 5. juni om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning. Tilgængelig: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj>.
- ³⁶ Regeringen. 2020. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020. Tilgængelig: <https://www.regeringen.dk/media/9591/aftaletekst.pdf>.
- ³⁷ The Pew Charitable Trusts and SystemIQ. 2020. Breaking the plastic wave. A comprehensive assessment of pathways towards stopping ocean plastic pollution. 154 sider. Tilgængelig: https://www.pewtrusts.org/-/media/assets/2020/07/breakingtheplasticwave_report.pdf.
- ³⁸ Zero Waste Europe. 2020. Reusable vs. single-use packaging. A review of environmental impacts. 78 sider. Tilgængelig: https://zerowasteurope.eu/wp-content/uploads/2020/12/zwe_reloop_report_reusable-vs-single-use-packaging-a-review-of-environmental-impact_en.pdf_v2.pdf.
- ³⁹ Nordic Sustainability og PlanMiljø for Danmarks Naturfredningsforening. 2021. Fra engangsemballage til genbrug. Sådan bliver Danmark førende indenfor cirkulære forretningsmodeller. 44 sider. Tilgængelig: https://www.dn.dk/media/82262/rapport_fra-engangsemballage-til-genbrug.pdf.
- ⁴⁰ National Assembly and Senate of France. ACT no. 2020-105 of 10 February 2020 on combating waste and the circular economy. Available at: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000041553759/>.
- ⁴¹ Government of Ireland. 2020. A Waste Action Plan for a Circular Economy. Ireland's National Waste Policy 2020-2025. Available at: <https://www.gov.ie/en/publication/4221c-waste-action-plan-for-a-circular-economy/>.
- ⁴² German Federal Ministry of Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety. 2021. Bill to implement requirements of the Single-Use Plastics Directive and the Waste Framework Directive in the Act on Packaging and other acts. Available at: <https://www.bmu.de/gesetz/entwurf-eines-gesetzes-zur-umsetzung-von-vorgaben-der-einwegkunststoffrichtlinie-und-der-abfallrahme/>.
- ⁴³ Zero Waste Europe. 2018. The Story of the Freiburg Cup. How a city is ditching disposable coffee cups. 8 sider. Tilgængelig: <https://zerowasteurope.eu/wp-content/uploads/2018/09/FreiburgCupfinal.pdf>.

Kontakt

Central Office - Madrid, Spain

✉ Email: europe@oceana.org

EU Office - Brussels, Belgium

✉ Email: brussels@oceana.org

North Sea and Baltic Office -
Copenhagen, Denmark

✉ Email: copenhagen@oceana.org

UK Office - London, UK

✉ Email: oceanauk@oceana.org

Follow @OceanaEurope on

Facebook

Instagram

Twitter

OCEANA Protecting the
World's Oceans